

რედაქცია

მოღონის (ბაბა-ბაბის) მედნე, პორტანოვის საბუღალსო.

ხელის-მოწერა

რედაქციაში და სტ. მელიქიშვილის სტამბაში. შალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის: ВЪ ТИФЛИСЪ. ВЪ редакцію газеты „Дრობა“.

გაზეთის ფასი

წელიწადში — 8 მან., ნახევარ წელიწადში — 4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან. ცალკე ნომერი — ერთი შური.

დროება

გამოდის კვირპოვით, ოთხშაბათოვით და პარასკეოვით

განცხადება

მიიღება ქართულს; რუსულს; სომხურს; და უცხოურს ცუხულს ენებზე.

განცხადების ფასი

ღიდი ასოებით, ასოზე — 1 კაპ., ასო-მოთარულთი, სტრიქონზე — 8 კაპ., ციცეროთი, სტრიქ. — 5 კაპ., პეტიტით — 4 კაპ.

თუ საქროება მოითხოვს, რედაქცია გასწორებს და შეამოკლებს გამოგზავნილ სტატიებსა და უბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

საქართველო

ახალი სამხედრო გიმნაზია

ჩვენი ქვეყანა ისეთს საქროებასა გრძნობს სწავლისას, რომ ყოველგვარი ახალი სასწავლებლის გახსნა სასიამოვნო მოვლენად მიგვაჩნია.

ღიარეთ ჩვენებური პირველ-დაწყებითი სკოლები, უფლისა და სასულიერო სასწავლებლები და გიმნაზიები, და ნახეთ, რომ ყველგან იმდენი შაგირდებია, რამდენის დატევაც კი სასწავლებელს შეუძლია.

რამდენს მსურველს უარს ეუბნებია? რამდენს ითხოვენ იმ მიზეზით, რომ ღდასატევი ალაგი არ არის?

ახალი სამხედრო გიმნაზიის გახსნა, რომელიც წინანდელ „როგების“ ნომერში ვაცნობეთ მკითხველებსა და რომლის შემოკლებული წესდება ღღევანდელს ნომერში იბეჭდება. ორ გვარად არის ჩვენთვის მომეტებულად გასახარებელი:

პირველად იმიტომ, რომ საზოგადოთ სასწავლებლებს მოკლებულს ჩვენს მხარეს ერთი ახალი სასწავლებელი, ერთი ახალი საშუალება ემატება სწავლის მიღებისათვის.

მეორე უფრო ყურადღების ღირსი გარემოება, რომელიც ჩვენ გვახარებს, ის არის, რომ ღღვის შემდეგ ჩვენებურ ყმაწვილებს რუსეთის სამხედრო გიმნაზიებშია და სხვა და სხვა კორპუსებში აღარ გავზავნიან.

სწავლის პროგრამა ამ ჟამად მართა ორი პირველი კლასისა გამოცხადებული, მაგრამ, რადგანაც ეს ჩვენი სამხედრო გიმნაზია იმნარივე იქნება, როგორც საზოგადოთ რუსეთის გიმნაზიებია, ამის გამო მთელი იმის პროგრამაც სამოქალაქო გიმნაზიების პროგრამადამ, უეჭველია, მხოლოთ იმით განსხვავდება, რომ უმაღლესს კლასებში ზოგიერთს სამხედრო საგნებს ასწავლიან.

ამ ნაირად, ამ ახალს სამხედრო გიმნაზიაში ისეთ ყმაწვილებსაც შეუძლიანთ მიიღონ სწავლა, რომელიც სრულებით სამხედრო უწყებისათვის არ აპირებენ თავის თავის დანიშვნასა.

ბიმნაზიაში, როგორც ქვემო დაბეჭდილი წესდებიდამა ნახეთ, ყველა წოდების შეილებს მიიღებენ, და არა მარტო სამხედრო წოდებისას. იმის პანსიონში იქნება 200 შაგირდი, 175 სახელმწიფო ხარჯითა და დანარჩენი 25 თავის ხარჯით.

ამ პანსიონერებს გარდა, გიმნაზიაში ისეთს ყმაწვილებსაც მიიღებენ, რომელიც მხოლოთ იელიან სასწავლებელად და საცხოვრებელად თავიანთი საღვამი ექნებათ; ამთ სწავლისათვის წელიწადში 25 მანეთი გადახდებათ.

ჯერ-ჯერობით, ე. ი. ამ წლიდამ (ოქტომბრიდამ) მარტო ორი კლასი იქნება გახსნილი: პირველი და მეორე, და პანსიონში მიიღებენ 35 ყმაწვილს სახელმწიფო ხარჯითა და 5 თავის ხარჯით.

სწავლის პროგრამა ამ ჟამად მართა ორი პირველი კლასისა გამოცხადებული, მაგრამ, რადგანაც ეს ჩვენი სამხედრო გიმნაზია იმნარივე იქნება, როგორც საზოგადოთ რუსეთის გიმნაზიებია, ამის გამო მთელი იმის პროგრამაც სამოქალაქო გიმნაზიების პროგრამადამ, უეჭველია, მხოლოთ იმით განსხვავდება, რომ უმაღლესს კლასებში ზოგიერთს სამხედრო საგნებს ასწავლიან.

ამ ნაირად, ამ ახალს სამხედრო გიმნაზიაში ისეთ ყმაწვილებსაც შეუძლიანთ მიიღონ სწავლა, რომელიც სრულებით სამხედრო უწყებისათვის არ აპირებენ თავის თავის დანიშვნასა.

ს. მესხი

ღლიური

ღრჯელ შეესცილო... ორი ამბავი გაღმოებეჭდეთ ამ უკანასკნელ ღროს გაზ. „ძვეკაზიდამ“ ისეთი, რომელიც ოფიციალური წყაროდამ არ იყო, და ორივე ტყუილი გამოღდა. მართი ბელაევის ცოლის მოკვლის თაობაზე და მეორეც სოფ. თიქლათში (სენაკის მაზრაში) ერთი გლეხის მოკვლის თაობაზე. როგორც ახლა გვწერენ, აი როგორ მომხდარა ნამღვილად ეს ამბავი:

მართი რომ ეს შემთხვევა მისის 30-ს მომხდარა. ამას გარდა აქ არავითარი თავსდასხმა არ ყოფილა,

ფელტონი

ღიდი კაცები

როგორც ოსენი *)

მთელს ინგლისში, არა თუ მარტო ინგლისში-მთელს მეროპაში გავარდა ხმა ნიუ-ღენერკის ფაბრიკისა და იმის ღამმარსებელის — რობერტ ოსენისა; ყველას უნდოდა შეეტყო, თუ რა საშუალების ძალით მოახერხა ამ კაცმა ერთსა და იმავე ღროს ფაბრიკის პატრონის გაღდიღრება და მშენიერი, კეთილ-მღგომარეობაში მყოფი კოლონიის გამართვა; როგორ მოახერხა მიწიერი სამოთხის გაჩენა.

ათასობით და ათი-ათასობით მოღდიღრენ თუ ინგლისელები და თუ უცხო ქვეყნელები ნიუ-ღენერკის კოლონიის სანახავად და ყველანი გაკვირებულნი მიღდიღრენ ამ კაცის თაოსნობითა და ნიუ-ღენერკის კმაყოფილი ცხოვრებით. მაშინდელ ინგლისის ხელმწიფის ძმა, ყველა მეროპის გამოჩენილი კაცები თავის თანაგრძნობას უცხადებდნენ ოსენს.

ნი, რომ არცერთს ფაბრიკანტს არ ექნეს უფლება ათი წლის ნაკლები ყმაწვილი მიიღოს ფაბრიკაზე სამუშაოდ, რადგან თან სწავლას აკლდებიანო და თან ფაბრიკაზე ირყენებიან ნორჩი ყმაწვილებიო. ამასთანავე შეიტანა პარლამენტში წინადადება მუშების შეილების აღზრდაზე; მაგრამ ამ წინადადებას ყური არ ათხოვეს.

მაგრა ამ მშროლმა თანაგრძნობამ ის არ დააკმაყოფილა: იმას უნდოდა, რომ ამ ღიდი-კაცების შემწეობით მთელს ინგლისში და თუ შესაძლებელი იქნებოდა, მთელს ღღე-მიწაზე, საღაც ფაბრიკები და საზოგადოთ საღაც პატრონები და მუშები იყო, ყველგან ისეთივე წესები ღაედგინა, როგორც ნიუ-ღენერკში. ღარწმუნებული იყო, რომ, თუ ერთ ალაგას მოახერხდა ამისთანა საქმე, მამ სხვაგანაც ყველგან შეიძლებოდა...

1817 წელს იმან მიატრევა ნიუ-ღენერკის კოლონია, მოვიდა ღონ-ღონში და რადგანაც პარლამენტის წევრებში ძალიან მიღებული და პატივცემული იყო, იმათი შემწეობით პარლამენტს გამოაცემინა კანონი,

ღი და ბოროტი — მაშინ ცუდი კაცი, ავაზაკი, ქურდი და საზოგადოების მავნებელი წვერი შეიქნებოდა. თუმცა ეს აზრი იმ ღროს თითქმის ახალი აზრი იყო, მაგრამ რადგან პირ-და-პირ არავის უფლებას და ჯიბეს არ შეეხებოდა, ამის გამო წინაღმდეგი ბევრი არ გამოჩენილა.

მის მაგიერათ მეორე აზრმა გაუმრავლა იმას მტერი და უანგარიშო ენება მოუტანა იმის სოციალურ სწავლას და მოქმედებას: ის ამტკიცებდა, რომ სკოლაში სამღვთო წერილის სწავლა საქრო არ არისო, რადგან სხვა და სხვა სარწმუნოების შაგირდებს შუა შური, ქიშპობა და მუღამ უთანხმოება ჩამოვარდება ხოლმე ამის გამო; სარწმუნოების სწავლება ღღე-მამის, ოჯახის საქმეაო; როგორც უნდათ, რა სარწმუნოებაზედაც ჰსურთ, იმ სარწმუნოებაზე დააყენონ თავიანთი შეილებიო; სარწმუნოება სინიდისის საქმეა და არა ჩაგონების და ძალ-ღატანებისაო. ამ აზრმა ააღიღდა მაშინდელი

*) „ღრობა“ № 83.

ური სასოფლო შკოლის სასარგებლოთ. მართალია, შემოსავალი წარმოდგენილად არაფერი ყოფილა, მაგრამ წარმოდგენით მაინც წარმოუდგენიათ...

□ მლადიკაეკაზის გაზეთი „მერგის“ უწყება“ გაცნობებს, რომ როსტოვი-მლადიკაეკაზის რკინის გზა მომავალ 2 აგვისტოს ოფიციალურად გახსნება და ზედმოგზაურობა დაიწყება.

□ მსულ კვირაში უნდა ყოფილიყო მინისტრების კომიტეტში მოლაპარაკება ბაქო-თფილისის რკინის გზის გაკეთების თაობაზე.

„დროების“ კორექტორული

შორაპის უფლი, 20 ივლისს ძლიერ გაჭირდა ცხოვრება. რაც 1868 წელს აქეთ ცხენების ქურდობა შეიქმნა, არ ყოფილა არაოდეს ჩვენში. ქაცის კელასა და გაცარცვას რაღა თქმა უნდა. მე მოვიყვან ერთ მაგალითს:

წამოვიდა, ესტყვით, ერთი ვინ მე ავაზაკი გლეხი, ანუ აზნაურისშვილი და ერთ სხვა სოფელში საწყალ კაცს მოჰპარა ცხენი. წავიდა და თავისი სოფლის მამასახლისს გამოუცხადა, რომ ეს ცხენი ყანაში დაეიჭირეო. მამასახლისი ამ გარემოებას უფხდის უფროსს განუცხადებს. ცხენის ნიშნებსაც აუწერს და ცხენს ამ გლეხს ანუ აზნაურისშვილს აბარებს; ის კანონის ძალით, ამ ცხენს ხმარობს როგორც ნებაეს. თუ გამოუჩნდა პატრონი, ხომ კარგი, და თუ არა, ბოლოს ცხენი იყიდება. აღებული ფულის მესამედი ვითომც მწახველს ეძლევა, ცხენისათვის კიდევ ცალკე ეძლევა და და-

ნარჩენი ფული სახაზინოთ იგზავნება.

თუმცა ცხენის მოშყენი ქურდია, მაგრამ რადგან განაცხადა, კაცი ხმას ვერ სცემს მას. სარგებლობით როგორც სურდა, ისარგებლა. ცხენის დამკარგველი დაკარგვას ცხენის ნიშნეულების აწერით პოლიციას უცხადებს. მოპარულიც ამ ცხენის ნიშნებს პოლიციას უცხადებს, მაგრამ ეს ორივე განცხადება ისე ეგდება კანონს კაცი ხმას არ გასცემს, თუ ისევ პატრონი არ ეძია. მოპარული ცხენი ხშირად იქნება ერთსა და ამავე უფხდში იყოს, მაგრამ ვინ დასდევს და ვინ კითხულობს: სად როგორი ცხენი დაიკარგა და სად როგორი ნიშნების ცხენი აღმოჩნდა.

ერთ კაცს მაისის თვეში ცხენი მოჰპარეს. ის ცხენი ერთმა აზნაურისშვილმა ორ სამ საზოგადოებას იქით მაშასახლის წარუდგინა. ნიშნები აწერილი და წარდგენილი იყო უფხდის სასამართლოში, მაგრამ ვიდრემდის თვითონ პატრონი არ მოხანა, მისთვის მამასახლისს არა შეუტყობინებია რა. როდესაც პატრონი ნახა თავის ცხენი, რომელიც ხმარებისაგან სულ გაეფუტებინათ, კიდევ მამასახლისმა ორი მანეთი გარდახდევინა და ბოლოს ძლიერს ცხენი ჩაბარეს.

ბუშინ წინ თვითონ უფხდის სასამართლოს და მიროვის სუდის სახლების გვერდზე მიუბტნენ ერთ საწყალ დურგალს ავაზაკები და მოკვლა უნდოდათ; თავზე რომ გაუშალეს თურმე სატყეარი, ხელი დაიფარა და მარჯვენა ხელი თავზე სრულებით გადააჭრეს, თავი გადაუჩხეს. ამ თავ გადაჩხილმა, თურმე, სხვა ღუქანში მიამურა და იქ შეაფარა თავი. ბაღედიც იქვე პოლიციაც და გამოძიებელიც. მაგრამ ჯერეთ არაფერი გამოუჩენიათ რა.

ამისთანა ავაზაკური მოქმედებაე-

ინგლისის სამღვდელთა; ისინი ხედავდნენ, რომ ამ აზრის გაერცელებით იმათ პატივი და გველენა დააკლდებოდათ და წინაღუდგნენ, არათუ მართო ამას, ყველა იმის აზრებსა და საქმეებს.

სამღვდელთაებს ზედ დაერთო მეროპის არისტოკრატია და ბურჟუაზია, დიდი მიწებისა და ფულის პატრონები, რომელთაც ეშინოდათ უბრალო ხალხის, მუშების კეთილმდგომარეობის და წინწაწყვისა; ამის გამო რამდენათაც წინეთ აღტაცებული და გაკვირებულნი იყვნენ მუშების საქმეებით, იმდენათ ეხლა გამწარებული მოწინააღმდეგენი და მტერნი შეიქმნენ ყოველი იმის აზრისა და საქმისა.

მაგრამ რობერტ მუენი არ შეუშინდა ამ მოწინააღმდეგეებს; ის თხზავდა წიგნებს, სწერდა ჟურნა-

ლებში და გაზეთებში უნგარიშო სტატიებსა, არდგენდა საზოგადოებებს, მოგზაურობდა და სიტყვით და საქმით აგრცელებდა თავის აზრებს. მართი იმის ცხოვრების ამწერი ამბობს, რომ 1827 წლიდამ დაწყებული 1837 წლამდე, ე. ი. ათი წლის განმავლობაში, რობერტ მუენმა ორი ათასზე მეტი სტატია დასწერა სხვა და სხვა ჟურნალებში და თითქმის მთელი მეროპა და ამერიკა დაიარა, სამასჯერ იმოგზაურაო. მაქაქილამ ქალაქში დადიოდა, ზოგან მუშების საზოგადოებებს არდგენდა, ზოგან სიტყვებს ამბობდა, ზოგან თავის რჩევით და საქმით ეხმარებოდა მუშებს საზოგადო საქმეებში. ამერიკა ორჯერ მოიარა; პირველ მოგზაურობაში დაწესა ისეთივე კალონია (ნიუ-ჰარმონი), როგორც ნიუ-ლეინერიკი; მეორე მოგზაურობაში მექსიკის მმართველობამ მთელი მხარე შეაძლია, რომ თავის წესები

შემოეღო იმის მცხოვრებლებში, მაგრამ რობერტ მუენი არ დათანხმდა, რადგან მმართველობამ ამ მხარეს სარწმუნოების თავისუფლება არ მიანიჭა; ირლანდიაშიაც ახალი კალონია (მარბისტონი) დააარსა. 1848 წელს, შებერვლის რევოლუციის შემდგომ, საფრანგეთში მოვიდა და წინადადებები მისცა მაშინდელ მართებლობას თავის აზრების - დაგვართ საფრანგეთში კალონიების გამართვისა.

მაგრამ უკანასკნელ დროის იმის მეცადინეობა თითქმის ყველა უნაყოფოთ გათავდა. 1846 წლიდამ დაწყებული ის მუდამ ინგლისში ცხოვრობდა, რადგან მოხუცებულების გამო მოგზაურობა არ შეეძლო; მაგრამ არც ეხლა, ამ მოხუცებულებაში, ისვენებდა: სწერდა სტატიებს ჟურნალებში, სცემდა პატარ-პატარა ბროშურებს და მუქთად ურიგებდა მუშახალხს.

ბის და ცუდი საქმეების მოსასპობელათ მთავრობამ პოლიციის პრისტავეები დანიშნა. წინეთ ჩვენში პოლიციის პრისტავეი სრულებით არ ყოფილა, დღეს ხუთი პრისტავეა.

ჩვენში ერთ პატარა დაბა არის, სახელდობ წევა, სადაც 15 ივლისს კვირიკობა იციან დღესასწაულად. აქ ჯიბის ქურდები არაოდეს არ ყოფილა, მაგრამ წელს კი რამდენიმე შემთხვევა მომხდარა.

სამწუხაროა ჩვენი ხალხის მდგომარეობა. მაგრამ უმეტესად სამწუხაროა ის, რომ ამ გვარი მდგომარეობა თან-და-თან ერცელებდა და ერცელებდა, და ამას არც ერთი კორესპონდენცია არ უშეველის, გინდ „დროებაში“ დაბეჭდვირო და გინდ სხვა გაზეთში.

X

სამგვარლო, 23 თბათვეს

ამ ჟამად საკმაოდ ბევრია ჩვენში სახალხო შკოლები, მაგრამ უმეტეს მათგანს არც სადგომი სახლი და არც მორთულობა აქვს, არც მასწავლებელი და არც მზრუნველი ჰყავს, — ურომლოთ ადვილი წარმოსადგენია, როგორ მდგომარეობაშიც იქნებიან ეს შკოლები.

ხალხი სულითა და გულით მოწადინებულია სწავლისათვის და არც ჯამაგირს დაიშურებენ მასწავლებლისათვის, თუ კი ხეირიანი მასწავლებელი იმოგნეს. ხშირად გამოგონია ჩვენი გლეხებისაგან: ოღონდ კარგი მასწავლებელი ვიმოგნოთ, ყმაწვილებს გვისწავლოს რამე და ჯამაგირს ზუთას-ექვსას მანეთს მიეცემო და სხვ. ამ ფულებით, კარგათ დაირჩენს თავს კაცი სოფელში; მაგრამ ამასთან ესეც უნდა ვიქონიოთ სახეში, რომ ჯერ-ჯერობით ეს ზემო აღნიშნული პირობები არ სრულდებ-

ბიან, რომლის მიზეზი შკოლის მზრუნველის უყურადღებობა არის.

ამ ჟამად მთელ რუსეთში მგვრელოში ოთხმოც დათერთმეტი სახალხო შკოლა არის და თითქმის, ორი-სამი შკოლის გარდა სხვას არ ჰყავს მზრუნველი.

მე შემხედდა ამ თვეში მოგზაურობა სენაკის მაზრაში, სადაც ვათვალიერებდი სახალხო შკოლებს; ეპოვე აქ ექვსი შკოლა, რომლებში სამოციღვან ას-ათამდის მასწავლებელი არის.

შეელო შკოლებში ისეთი სუსტი და დაუდევარი მზრუნველები ვპოვე, რომ ამათთან ის სუსტი მასწავლებლებიც სწუნან, რომლებიც ახლა არიან, არა თუ ხეირიანი მასწავლებელი არ შეწყუბდეს ამათ ხელში.

მაგრამ ამთარიცხეში არ შეირიცხება ძველი-სენაკის შკოლის მზრუნველი მ. ს. ქავთარაძე, რომელიც ყოველის ღონის-ძიებას ხმარობს შკოლის გაუმჯობესობისათვის. თუმცა ჯერ-ჯერობით აქაური შკოლა სხვა შკოლებზე დაწინაურებული არ არის, მაგრამ ისეც ბედნიერებაა, რომ მომავლისათვის დიდ იმედს გვიბრდება.

ბი მამა ქავთარაძემ, სხვათა შორის, რა მითხრა: „ჩვენი საზოგადოება შესდგება თავად-აზნაურის და გლეხებისაგან. მე იმედი მაქვს, და კიდევაც უმეტესი ნაწილი მათგანსაგან სიტყვა მაქვს მოცემული, რომ იგინი ე. ი. თავად-აზნაურობა შეუერთდებიან გლეხებს შკოლის საქმეში ასე რომ ესენი ერთ დროებით შესწირვენ შკოლისათვის რამოდენსამე ათას მანეთს და შემდეგისათვისაც ყურადღებას არ მოაკლებენ, და ამნიარად შკოლას ყოველ წლობით ექნება 700—800 მანეთი“.

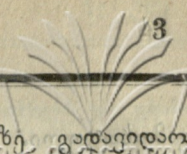
ამ იმედების შესრულებაში მოყვანა მით უფრო სასურველია, რომ ეს პირველი კეთილი მაგალითი იქნება ჩვენში. ამას გარდა ამ შემთხვევას სხვა დიდი მნიშვნელობაც მიეცემა:

მთელი თავის დიდი შეძლება იმან თავის აზრების გაერცელებაში და ახალი წყობილების ქადაგებაში დახარჯა; მთელი სიცოცხლე თავის მოწინააღმდეგეებს და ხალხის დამხაგრვლებს ებრძოდა.

ღრმა მოხუცებული რობერტ მუენი გარდაიცვალა 17 ნოემბერს 1858 წელს.

ნუ გაგიკვირდებათ, თუ ამ დიდმა კაცმა თავის განზრახვა ვერ შეასრულა: მეროპაში მუშა ხალხს იმდენი და ისეთ ნაირი დამხაგრვლები ჰყავს, რომ იმათი კლანჭებიდამ ვისიმე განთავისუფლება ერთი კაცისათვის შესაძლებელი არ არის. მაგრამ რობერტ მუენმა თავის კვალი დააჩინა.

ს. მესხი
პარიზი, თებერვლის 12-ს 1874 წ.

ეს შეზღუდვის ახალთაობას ერთ, შეაყვარებს ერთი მეორეს და საჭირო საქმეში ერთი მეორესათვის მხარს მიაცემინებს და ძმურათ გააყოფინებს ჭირსა და ლხინს.

ანთიმოზი

თფილისის ახალი სამხედრო გიმნაზიის წესდება

1) ამ დამდგვი წლიდან თფილისში იხსნება ახალი სამხედრო გიმნაზია 200 პანსიონერისათვის, რომელთა რიცხვი 175 სახელმწიფო ხარჯით მიიღება და 25 თავის ხარჯით.

წელს გიმნაზიაში მარტო ორი კლასი იქნება, რომელშიაც 35 მაგისტრს სახელმწიფო ხარჯით მიიღებენ და 5 თავის ხარჯით; ვინც თავის ხარჯით იქნება პანსიონში, იმათ წელიწადში 200 მანეთი უნდა აძლიონ.

მომსვლელ, თავისუფალ შეგირდებს იმდენს მიიღებენ, რამდენიც კლასებში დაეტყვა; ამათ წელიწადში 25 მან. უნდა იხადონ სწავლისათვის.

2) სახელმწიფო ხარჯით მარტო შთამომავლობით აზნაურის შეილებს კი არ მიიღებენ, ისე როგორც რუსეთში, არამედ, ეგზემენიის დაგვარად, ძველკლასის აქეთა და იქიდა მხრის ყველა წოდების შეილებსა და აგრეთვე აფიცრებისა და ჩინოვნიკების შეილებს.

გიმნაზიაში შესვლის დროს, ყმაწვილმა დანიშნული პროგრამით უნდა დაიჭიროს ეგზემენი, უცხო ენებს გარდა, რომელსაც თვით გიმნაზიაში ასწავლიან *).

3) რადგან წელს მარტო პირველი ორი კლასი იხსნება, ამის გამო გიმნაზიაში შესასვლელი ყმაწვილი 10—12 წელზე უზნირესი არ უნდა იყოს, თუ პირველ კლასის ეგზემენს იჭირს, და არა უმეტეს 13 წლისა, თუ მეორესას.

4) ეგზემენები და აგრეთვე ყმაწვილების მიღება გიმნაზიაში ამ წლის 1 ოქტომბრიდან დაიწყება და ამიტომ ამ დროსთვის მშობლებმა თავიანთი შეილები ძალაქში უნდა ჩამოიყვანონ.

5) მშობლებმა, რომელთაც თავის შეილების შეყვანა ჰსურსთ ამ გიმნაზიაში, თხოვნა ამ პირველ აგვისტომდინ უნდა შეიტანონ.

შენიშვნა. თხოვნა სახელმწიფო ხარჯის მიღების თაობაზე უნდა მიეცეს სამაზრა შტაბში, მისი იმპერატორების უძალესობის ძველკლასის ნამუსტინიის სახელობაზე. ძველკლასის მთის სამმართველოში შეტანილი თხოვნა ამავე შტაბში გარდაიცემა და მიიღება მხედველობაში.

6) თხოვნასთან შემდეგი დოკუმენტები უნდა იყოს:

ა) აზნაურის შეილებისათვის—აზნაურობის მოწმობა, ანუ იმის პირი,

ბ) აფიცრებისა და ჩინოვნიკების შეილებისათვის—მამების სამსახურის

სია ანუ ბრძანება სამსახურიდან დათხოვნისა და

გ) დანარჩენი წოდების შეილებსათვის საჭიროა მოწმობა იმათის შთამომავლობისა.

ამას გარდა ყველასთვის საჭიროა: 1) მეტრიკული მოწმობა დაბადებისა და მონათვლისა, 2) ექიმის მოწმობა ჯანმთებლობისა და ყვავილის აცრისა და 3) მთხოვნელისაგან ხელწერილი, რომ თუ გიმნაზიის მთავრობა დაითხოვს ყმაწვილს, ის ვალდებულია უკანვე წაიყვანოს.

თხოვნა თავის ხარჯით მიიღება და აგრეთვე მარტო გიმნაზიაში სწავლისათვის სასიარულოთმსურველმა ამ 1 აგვისტომდინ უნდა მისცეს დირექტორს, რომელსაც, შემოხსენებულ დოკუმენტებს გარდა, უნდა წარუდგინოს აგრეთვე ხელწერილი, რომ ყოველთვის თავის დროზე შეიტანს ხვედრ ფულსა.

შენიშვნა. ყველა დოკუმენტი, რომელიც უცხო ენაზე იქნება დაწერილი, რუსულად უნდა იყოს გადათარგმნილი და შემოწმებული.

თხოვნა მიიღება და პირები უბრალო ქალაქზე უნდა იქნეს დაწერილი.

7) გიმნაზიის მთავრობა შეატყობინებს მშობლებს, თუ იმათ შეილებმა ეგზემენი ეგრ დაიჭირეს.

(პირველი და მეორე კლასის პროგრამა გაზ. „ძვეკაზის“ მე 85 ნომერშია დაბეჭდილი.)

რუსეთი

ქალის ბერ ალაგას იწვის თურმე ამჟამად რუსეთში ტყეები. პეტერბურგში რამდენიმე დღეა, რაც საშინელი სუნი დგას, რადგან ახლო-მახლო ტყეები იწვის, და ამის გამო მთავრობას ჯარები გაუგზავნია ცეცხლის გასაქობად. მსჯარები ტყეებს სჭირან, თბილვებს უფლებენ თურმე გარეშე მო და ამნაირის საშუალობით იცვავენ.

რადგან ამ უკანასკნელ ხანებში ერთობ განშირდა სამხრეთ რუსეთში თათრების გადასახლება სამხედრო გარეთ, ამის გამო ამ გარემოების გამოსაკვლევად მთავრობას პარიზში კამისია გაუგზავნია.

შინანის, გზისა და სამხედრო სამინისტროს ერთად განუზრახავთ საშუალ-აზიაში გზის გაყვანის თაობაზე პროექტის შედგენა.

„მოსკოვის შუყებში“ იწერებიან, ვითომც შინაგანი საქმეების სამინისტროს უმაღლესი მთავრობისათვის წარედგინოს ახალი კანონის პროექტი, რომლის ძალითაც, სასამართლოს გადაწყვეტილებით, ცხენის ქურდები თავიანთი ქვეყნიებიდან გარდასახლებულნი იქნებიანო.

თუ რამდენათ გაძვირებულა რუსეთში პური, ამის დასამტკიცებლად მოგვყავს ერთი მაგალითი, რომელიც „მდესის მოამბეშია“ დაბეჭდილი: „მართა მდესელ მდიდარმა ვაჭარმა, რომელიც ყოველ წლით ბლომით აგზავნის ხოლმე პურს

სამხედრო გარეთ, შარშან 300,000 ჩეტვერტი პური იყიდა რვა-რვა მანეთად. წელს ესევე პური იმან ჩეტვერტი სულ თერთმეტ-თერთმეტ მანეთად გაჰყიდა ასე, რომ მარტო ეს ერთი საქმე იმას ერთ მილიონ მანეთზე მეტს წმინდა მოგებას მოუტანს.“

ს. პეტერბურგის გუბერნიის ერობას როგორც იწერებიან, განზრახვა აქვს, რომ ამ გუბერნიაში სასოფლო შოკლების რიცხვი გაამრავლოს, რადგან ახლანდელი შოკლები არ ჰყოფნის ყველა მსურველებსა და მასწავლებლებიც ვერ აუდიან თითოეულ შოკლაში ბევრ შაგირდებსაო.

უცხო ქვეყნები

საზრანგეთი. პარიზად მოსულმა დეპუტატმა გვაცნობა, რომ ნაციონალურ ძრებას, დეპუტატის მლატრის წინადადებისა თანახმად, გადაუწყვეტია, რომ ძრება აგვისტომდამ ოქტომბრამდინ დათხოვნილი იქნებაო. შემდეგ ამ წლის დამლევამდინ სხვა და სხვა კანონებზე იქნება სხდომებში მოლაპარაკება, როგორც სჩანს, წელს ახლანდელი ძრება არ იქნება სამუდამოთ დათხოვნილი და ახალი ძრებისა და სენატის წევრთ ამორჩევას არც ამ ნოემბერში და არც მომავალი წლის დამდგის მოელოან. მარჯვენა მხრის დეპუტატებს კარგათ ესმისთ, რომ ძრების დათხოვნა ახლა სამუდამოთ იმათ დეპუტატობის გამოთხოვას მოასწავებს, რომ იმათ ხელმეორეთ დეპუტატად ამორჩევა ხალხისაგან აღარ ელირებათ და ამის გამო რაც შეიძლება ახალ ვადებს ნიშნავენ ძრების დასათხოვნილად. შედურება ეს არის, რომ მარცხენა მხრის ყველა პარტიები ამ საქმეში თანხმობით არ მოქმედებენ, თორემ, უიჭველია თავისას გარტანდენ და ძრება ამ წლის დამლევს ძალა-უნებურად დაითხოვდა თავს. მარცხენა რესპუბლიკის მხარეს წინადადების შეტანა სდომებია ამას წინათ, ამის თაობაზე, მაგრამ, როგორც გაზეთებიდან სჩანს, მარცხენა ცენტრი უარზე დამდგარა, გამოუცხადებია, რომ ახლა დრო არ არის ამისთანა წინადადების შეტანისაო.

ინგლისი. ინგლისიდან ძალიან ცუდ ამბებს იწერებიან წლევანდელ მოსავალზე. ამბობენ რომ დარბეზულმა წვიმებმა და აედრებმა აენო ყოველ გვარ მოსავალსაო.

მსპანი. უცხო ქვეყნის გაზეთებში სწორდენ ამას წინათ, რომ კარლისტების სარდალი ღორჩეგრაი ღონ-ალფონსის ჯარმა ისე შეავეწროვა, რომ საფრანგეთში განდევნა; ამას გარდა ორი ათასი ღონ-პარლოსის მომხრე ჯარი საფ-

რანგეთის სამხედროზე გადავიდაო. ახლა იწერებიან, რომ ეს ამბეზო სრულდებით ნამდვილი არ არისო. ღორჩეგრაი საფრანგეთში არ უნახავთ ჯერო, და არც ამდენი ჯარი კარლისტებისა გაქცეულა საფრანგეთშიო.

ქრონიკა

პიზონის ვინაობა და მისი მოქმედება

ეს შედარება „ქართლის ცხოვრებისა“ და მოხსენებულ ისტორიკოსების მოთხრობებისა, აზონის ანუ პიზონის სიკვდილის შესახებ, კარგად ამტკიცებს, რომ შარნავაზს დიდი მონაწილეობა მიუღია აზონის დაღუპვაში. მკვი არ არის, რომ ვიდრე აზონს მოჰკლავდა ანტიგონი, აზონი და შარნავაზი ერთმანერთს კარგად იცნობდნენ. 29 კაბადონზე „ქართლის ცხოვრება“ ამბობს: „ხოლო ესე შარნავაზ იყო კაცი გონიერი, მხედარი და შემართებული, და მონადირე ხელოვანი: ხოლო მონადირეობითა მისითა იქმნა მეცნიერ აზონისა, და შეიყვარა იგი აზონმა მონადირეობისათვის.“ მართმანერთს იცნობდნენ, მაგრამ შარნავაზი მეცადინეობდა საქართველოს აზონისაგან განთავისუფლებას. ამ განზრახვით იმას იქერეთის მამასახლისთან მუჯისთან ლაპარაკი ჰქონდა, და რაც შეეძლო აგონებდა ხალხს აშუფოთებას. პისათვის აზონი გზდა ექვიანი კაცი და რომელს ქართველსაც უნახავდა ხელში იარაღს, მაშინვე აკვლევინებდა. მე-28 კაბადონზე „ქართლის ცხოვრება“ ამბობს: „აზონი იყო კაცი ძელი და მრისხანე: ესე დაუწერა და ამცნო სპათა მისთა ვითარედ ყოველთა ქართველთაგან, რომელმან ჰაოვოს საქურველი, მოჰკალთ იგი; დაჰყოფდეს რომნი იგი ესრედ ქართველთა ზედა: და ვინცა ვინ გამოჩნდის ქართველთაგანი ქმნილ კეთილ მასაკოვანი, მოჰკლან იგი; და იყო ჭირი დიდი ქართველთა ზედა: და ესე აზონ მათ რომათა ზედა იყო მესისხლე, და მოესრენა მრავალი მათგანი.“

პისათვის ექვი არ არის, რომ შარნავაზსა და პიზონს მრავალჯერ მოუხდებოდათ კინკლაობა, და ბოლოს შარნავაზი დააბეზდებდა ანტიგონთან. ამას ამტკიცებს „ქართლის ცხოვრების“ თქმულობა, რომ შარნავაზმა ასურეთის მეფეს შემწვობა სთხოვაო. მაგრამ ამაზე შემდეგ ვილაპარაკებ.

ამ სახით შოპენისაგან აღწერილი პიზონის ცხოვრება „ქართლის ცხოვრებაში“ მოხსენებული აზონის ცხოვრებასთან შედარებიდან მე გამამყვეს ბეჯითი ის ჰაზრი, რომ პიზონი და აზონი ერთი და იგივე პირია. მხოლოდ უცხო ისტორიკოსებისაგან ის არის დასახელებული პიზონად, „ქართლის ცხოვრებაში“ კი აზონად. მით უმეტეს ეს ჰაზრი მართალია, რომ როგორც უცხო ისტორიკოსებისაგან, ისრეთვე „ქართლის ცხოვრებიდანაც“ ეს პიზონი და აზონი არის უზნეო, უხასიათო, დაუდგრომელ და სასტიკ კაცად

* პროგრამა იხილება ძალაქში, თითო შაურად, სამაზრო შტაბის ბიბლიოთეკაში.

გამომავალი. ერთი ესა. მეორედ: ეს პიზონი სცხოვრებდა იმავადროს და იყო მიდიის ბატონი, მამასადამე საქართველოსიცა, როცა სცხოვრებდა „მართლის ცხოვრებაში“ მოხსენებული პიზონი. მესამედ ჩემი პიზონის სიმართლეს ამტკიცებს ბარათაშვილიცა. ეს მწერალი ჯერ დაუახლოვდება ამ პიზონს, მაგრამ მერმე სამწუხაროდ აუხვევს იმას. აი მისი სიტყვები: „თუ რომ პიზონის აღიქმანდრე მაკედონელისთანა მებრძოლთა რიცხვში ყოფნა გამოგონილი არ არის ანუ უადგილოდ ხმარებული სხელი არგონავთების წინამძღოლის იპიპონისა, დარჩენილისა ქართველთა ერის სხოვნაში გაუგებრად, მაშინ უნდა ვიფიქროთ, რომ ის უთუოდ იყო მთავარ-მართებლად ალექსანდრესი კი არა, არამედ ანტიგონისა იმ დროიდგან, როცა მოკვდა მიტრიდატი იბერიელი და განაგებდა იმნაირად, როგორცა ჰსურდა იმის სასტიკს მფარველს ანტიგონსა.“

ეს პიზონი ანუ პიზონი მოკვდა 316 წელს ქ. დ. წინ. და ამ წელს, თუ რომ 333 წელს ქ. დ. წინ, როცა ალექსანდრე მაკედონელმა მოკლა შარნავიზის მამა სამის წლისა იყო, შარნავიზი ანუ იპპოტრატი ჩამდგარი იყო მე-17 წელში.

ინგილო ჯანაშვილი

თა შორის, მიქტორ ჰუგოს, ბარბალდის, ლუი-ბლანის, ბამბეტას, მარდინერის, ბაროდეს, ლოკრუას, შულ-სიმონის და სხვა შესანიშნავი კაცების სტატეგია დაბეჭდილი. თუმცა თითო წომერი სამ-სამ კაპიკად იყიდებოდა, მაგრამ, როგორც ამბობენ, რამდენიმე ათასი მანეთი შეგროვიდა ამ ერთი დღის წომერის გაყიდვითაო.

შრანცუხულ გაზეთებში დაბეჭდილი ანგარიში ფულდებისა, რომელიც წყალ-დიობისაგან დაზიანებული ფრანცუზებისათვის შეუტრებათ. ჯერ-ჯერობით, ამ ერთი თვის განმავლობაში, მარტო საფრანგეთში სულ 7,461,000 მილიონი ფრანკი შეგროვებულია.

განცხადებანი

მსურს ავეყვანო მოსამზადებელად გიმნაზიის პროგრამის შესაფერ საზნებოდაც და ენაშიცა, ისეთი ყმაწვილები, რომელნიც ან ეაკაციების შემდეგ გიმნაზიაში შესვლას აპირებენ, ან გიმნაზიაში იმყოფებიან კიდევ და ან რომელთაც რომელიმე საგნადამ, მიმავალი ეაკაციების (კანკი) შემდეგ, ხელმეორეთ დასაქვრი ვგზამენია აქეთ გარდადებული. — შერო დაწერილებით პირობებზე მოლაპარაკება პირის-პირ შეიძლება.

აღმასი იკითხეთ: ქუთაისს, უფ. ან. ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკაში.

უფ. ივანოვის ბიბლიოთეკაში ისყიდება მეორე გამოცემა მართულ-ფრანცუზულ ლექსნიკონისა, რომელიც შედგენილია ივ. როტინიანცისაგან. ფასი ერთი აბაზი.

ორი მასწავლებელი ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლისა და ერთი სტუდენტი მიიღებენ უაზირდებს ამ კანკულეებში სხვა და სხვა საგნებში მოსამზადებლად ეგზამენისათვის. აგრეთვე ამ სადაცებენ ყმაწვილებს შესასვლელად სხვა და სხვა სასწავლებლებში.

პირობების შეტყობა შეუძლიანთ ზაქარია შვიფილთან, ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში.

ბარდანქევან-ქარი.

ინსტიტუტა

პირველი კარი ჟარამანიანისა,

სპარსულიდან ნათარგმნი ქართულს ენაზედ სახლოთხუცის და სარდლის თაზადი დავით მრავლიანისაგან. სამთო სასმენელი. ზოგიერთი სურათებით ჟარამანიანისა, ბარდანქევანისა და სხვ.

გამომცემელი დავით ლაზარავისაგან და ნიკოლოზ კობალაძისაგან.

ფასი „პირველი კარისა“ ექვსი შაური (30 კაპ.)

ინსტიტუტა ტფილისს მელიქიშვილის და კომპ. სტამბაში, მწიჯინაძის წიგნის მაღაზიაში და ივანოვის ბიბლიოთეკაში და სხვაგან.

იბეჭდება და აგვისტოს თვის 1-ს გამოვა „მორე კარი ჟარამანიანისა.“

ნარეკვი

ერთს იტალიურს გაზეთში იწერებიან, რომ 16 (4) ან თვისას ბარბალდი რომდამ წასულა და ჩივიტა-ვეკიაში მისულა. სტანციაზე დახვედრია უანგარიზო ხალხი, რომელსაც იმის კარტის ცხენები გამოუხსნია და თვითონ წაუყვანიან კარტა იმ სასტუმროში, სადაც ეს გამოჩენილი მამულის-მოყვარე კაცი უნდა ჩამოხმტარაყო.

ლიონში გამოდის ერთი პატარა, სწორეთ ჩვენ „ღროების“ ოდენი გაზეთი, სახელად „პატარა ლიონელი“ („Le Petit Lyonnais“), რომლის რედაქტორს ერთი კარგი პიზონი მოუვიდა: ყველა გამოჩენილ საფრანგეთის მწერლებს სთხოვა პატარა-პატარა სტატეგები, ერთს თვის წომერში დაბეჭდა და ეს წომერი იმ ფრანცუზების სასარგებლოდ გამოცდა, რომელთაც წყალდიდობამ მდენი ზიანი მოუტანა. ამ წომერში, სხვა-

მასწავლებელი, რომელიც რამდენიმე წელიწადი ასწავლის რუსულს ენას, აიყვანს მოსამზადებლად, ძლიერ იაფ ფასათ, გიმნაზიის მოსამზადებელი მასწავლებელისაგან. მასწავლებელსა და სხვა საზნებოდაც იმ ყმაწვილებს, რომლებიც გიმნაზიაში, ან სხვა სასწავლებლებში არიან და ეაკაციების დროს მომზადება ეჭირებოთ, ან ეხლა სურთ მიიღონ სასწავლებელში.

აღმასი იკითხეთ: ტფილისში, „ღროების“ რედაქციაში, შორდანოვის სახლებში, მოღნინის მოედანზე.

დაიბეჭდა და ისყიდება თამარ საპართველოს ბატონისაშილი იტალიურული რომანი ბ. რჩეულოვისა. თფილისში: მელიქიშვილის და ამ. სტამბაში და მწიჯინაძის წიგნის მაღაზიაში. ფასი ყველგან ექვსი შაური.

თფილისის სამაჟარნალო

(4 აპრილის სახსოვრად) მრევენი მადანზე, ჩიტაზის სახლებში. ავთმოფებს მიიღებენ ყველ დღე, კვირას გარდა, ზაფხულობით დილის 8 საათიდან 10 მდი.

მ. რ. შ. ა. თ. ს: ექიმი ტელიაჩუკი — ქალისა და ყმაწვილების ავთმოფობისათვის, ბარალევიჩი და ლისიცივი — შინაგანი ავთმოფობისათვის.

ს. ა. მ. შ. ა. თ. ს: მერმიშვი და მარკაროვი — შინაგანი ავთმოფობისათვის.

მ. თ. შ. ა. ბ. ა. თ. ს: ლისიცივი — შინაგანი ავთმოფ., მაკოვსკი — ვენერიული ავთმოფობისათვის.

ხ. უ. თ. შ. ა. ბ. ა. თ. ს: ბრამბოვსკი — ხირურგიული ავთმოფ., ტელიაჩუკი — ქალებისა და ყმაწვილების ავთმოფ. და მერმიშვი — შინაგანი ავთმოფობისათვის.

პ. ა. რ. ა. ს. კ. ე. ვ. ს: ლისიცივი და მარკაროვი — შინაგანი ავთმოფობისათვის.

შ. ა. ბ. ა. თ. ს: მერმიშვი — შინაგანი ავთმოფ. და მაკოვსკი — ვენერიული ავთმოფობისათვის.

რ. ზ.	დ. ლ.	ს. ლ.	II კ.	III კ.
თფილისი	818	817		
მცხეთა	918	10	68	38
ბორი	1139	143	240	123
სურამი	152	430	392	218
ბეჟატუბანი	345		442	246
შვირილი	649		581	323
ქუთაისი	755		675	375
სამტრედია	92		773	429
ახ.-სენაკი	10		857	476
ფლოთი	11		975	542

ცეცხლის გვერები

ა) ფოთიდან: მდებისკენ — ორშაბ. დილის მსაათ სტამბოლს — კვირაობით დილას. ბ) სოხუმიდან: ფოთს — სამშაბათს, ღამით. მ) მდებს — კვრას, გათუნებისას.

ფოთიდან:	I	II	III
სოხუმამდი	4	3	1
ქერამდი	20	50	15
ტავანროგ.	34	27	8
მდესამდი	38	30	9

ბ) ქუთაისიდან:

მ. კაპ	ქუთაისის	ფლოთის
1	1	1
50	50	50
2	2	2
3	3	3
3	3	3
3	3	3
3	3	3
3	3	3
3	3	3
3	3	3

ფოთიდან

ა) თფილისიდან: სამზღვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს — ყველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ოთხშ., მსურვეთს — პარასკ. და ორშაბ. ბაქოს — ორშ. სამშაბ. და შ.ბ. პახეთს — სამშ. და შაბ.

ბ) ქუთაისიდან: თფილისისა და ფოთისკენ — ყველ დღე, კვირას გარდა. მსურვეთს — ორშ. და პარასკ. ზუგდიდს — ოთხშაბ.

გ) ბორიდან. ჯოველგან ყველ დღე, კვირას გარდა.

დ) ფოთიდან: ჯოველგან ყველ დღე, კვირას გარდა.

ბირჟა

პეტერბურგი, 21 ივლისს.

ერთი მანეთი ღირს: ლონდონში 33 3/8 პენსი.

პარიზში 35 1/4 სანტიმი.

სკონტი (სარგებლისფასი) 6

ბანკის ბილეთი 5%

მოგებიანი (პირველისესხი) 229 50

მოგებიანი (მეორესესხი) 229 50

ბირაოს ფურცლები: თფილ. სააზნ. ბანკისა, ხერსონის ბანკის (5 1/2)

მოსკოვის (5%) . . . 87 50 86 50

აქციები:

მდების სავაჭრო ბანკის.	213
ფლოთი-თფილ. რკინ. გზის	133
შვიფილის ცეცხ. გვერების	560
ბეჟატუბანის და მერკურის.	168
პირგ. საზღვევ. საზოგ.	665
პეტერბ. საზღვევ. საზ.	263
მოსკოვის საზღვევ. საზ.	257 65

მაწ. კაპ

მაწაანდა

თფილისი, 26 ივლისს

პური შორავალის ფთ.	110
ქერი ფუთი.	60
ბაზა მრევენიანა, ფუთი.	430
— აშერიკისა, ფუთი.	6
ბაქინელი ბაზა ფთ.	8
მატული თფილისი ფთ.	7
— თარაქამისა ფთ.	380
აბრეშუმის ნუხური გრ.	260
ქონი, ფუთი.	4
ქონის სანთელი ფუთი.	560
სტეარინის სანთელი, ფ.	1040
ხორცი ძროხისა, ლიტ.	50
— ცხვრისა, ლიტრა.	65
სპირტი, ვეღრო.	7
შაქარი, კარგი ფუთი.	820
— უხვნილი ფუთი.	680
შავა გრგვალი ფუთი.	19
ზეთი ქუნჯუთისა ფთ.	660
მქობი 1/2 იმპერიალი.	591